

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250415

ผลของการใช้เบี้ยอรรถควบคู่การเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรม
การรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย

THE EFFECT OF USING TOKEN ECONOMY AND SOCIAL REINFORCEMENT
TO STIMULATE PRESCHOOL STUDENTS' VEGETABLE AND FRUIT
CONSUMING BEHAVIOR

นางฐานิตา ฤาชา

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

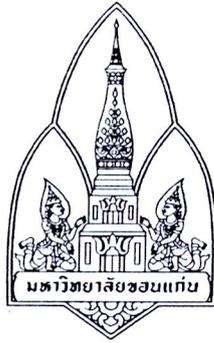
พ.ศ. 2553

๐๐๐๒๕๔๙๘๘

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250415

ผลของการใช้เบี้ยอรรถกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรม
การรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย

THE EFFECT OF USING TOKEN ECONOMY AND SOCIAL REINFORCEMENT
TO STIMULATE PRESCHOOL STUDENTS' VEGETABLE AND FRUIT
CONSUMING BEHAVIOR

นางฐานิตา ภาชา

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. ๒๕๕๓

ผลของการใช้เบียร์รกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรม
การรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย

นางฐานิตา ภาชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

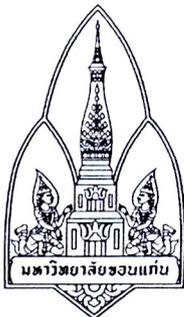
พ. ศ. 2553

**THE EFFECT OF USING TOKEN ECONOMY AND SOCIAL REINFORCEMENT
TO STIMULATE PRESCHOOL STUDENTS' VEGETABLE AND FRUIT
CONSUMING BEHAVIOR**

MRS. THANITA LUECHA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATION PSYCHOLOGY AND COUNSELING
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์: ผลของการใช้เบียร์ลดการควบคุมการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรม
การรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางฐานิตา ภาษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ. ดร. กาญจนา ไชยพันธุ์ ประธานกรรมการ
รศ. ดร. สำเร็จ ยूरชัย กรรมการ
รศ. สุวีร์ ศิวะแพทย์ กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุวีร์ ศิวะแพทย์)

.....

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่นมัตย์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฐานิตา ภาษา. 2553. ผลของการใช้เบียร์รกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ. สุวีร์ ศิวะแพทย์

บทคัดย่อ

250415

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้เบียร์รกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลอง 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน อายุระหว่าง 4-5 ปี ระดับชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนขอนแก่นวิเทศศึกษา จำนวน 5 คน ที่มีพฤติกรรมรับประทานผักและผลไม้ไม่น้อยกว่า 1/4 ของจำนวนผักและผลไม้ที่กำหนดให้ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสัมภาษณ์หาตัวเสริมแรง แบบประเมินการรับประทานผักและผลไม้ แบบบันทึกคะแนนที่กลุ่มทดลองทำได้ แบบบันทึกการแลกของรางวัลที่นักเรียนกลุ่มทดลองทำได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย สถิติทดสอบ The Wilcoxon Signed Rank Test

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบียร์รกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมมีพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้มากขึ้น 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับเบียร์รกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมหลังการทดลองมีคะแนนการรับประทานผักและผลไม้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thanita Luecha. 2010. **The Effect of Ysing Token Economy and Social Reinforcement to stimulate Preschool Students' Vegetable and Fruit Consuming Behavior.** Master of Education Thesis in Education Psychology and Counseling, Graduate School, Khon Kaen University.
Thesis Advisor: Assoc. Prof. Suwaree Sivabaedya

ABSTRACT

250415

The objectives of this research were (1) to study the effect of using token economy and social reinforcement to stimulate preschool children's vegetable and fruit consuming behavior, and (2) to compare their consuming behavior before and after the research was conducted.

The sample of this research consisted of 5 second-year kindergarten children of Khon Kaen Vithes Suksa School. Their ages ranged from four to five years old. They were selected from the researcher's observation on their vegetable and fruit consuming behavior : they ate less than $\frac{1}{4}$ of the required amount of vegetables and fruit. Data collection tools used were a set of questionnaire for parents, an interview form to identify the reinforcement, a behavior observation form, a score recording form, and a form for recording rewards or incentives obtained. For data analysis, the statistical method used were the mean (\bar{X}), and the Wilcoxon matched-pairs signed-rank test.

The research results revealed that (1) the group that was reinforced by rewards or incentives in combination with social reinforcement consumed more vegetables and fruits; (2) with the rewards or incentives and social reinforcement, the score of their consuming vegetables and fruit was higher than the statistical significant level at 0.5.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุวีรี ศิวะแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องให้ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์นี้จน สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา ไชยพันธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ ยุรชัย ที่ได้เสียสละ เวลาและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ นางรัตนภรณ์ วัฒนศัพท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชเนศ ธนทวีวรกุล และ นางสาวมีนัญดา วงษาลี ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้ง นี้ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิเทศศึกษา ที่สำคัญคือ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ และ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ช่วยประสานงานในการวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ ผัน ช่วยรักษา คุณแม่วันทา ช่วยรักษา ขอขอบคุณ นายกิตติศักดิ์ ภาษา ผู้เป็นสามี พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ นักศึกษาสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษาที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนเจ้าของหนังสือและวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิง ผู้ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลืออีกมากที่ไม่สามารถนำมากล่าวนามได้ในที่นี้ทั้งหมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านี้เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายผลอันจะเป็นประโยชน์ ความดีความงามทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการศึกษา วิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบแด่คุณพ่อคุณแม่ที่เคารพยิ่ง และหากมีข้อบกพร่องด้วยประการใด ๆ ผู้วิจัย ขออ้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

ฐานิตา ภาษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
3. สมมุติฐานของการวิจัย	4
4. ขอบเขตของการวิจัย	4
5. นิยามเชิงปฏิบัติการ	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโภชนาการของเด็กปฐมวัย	6
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีจิตวิทยา	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
1. รูปแบบการวิจัย	56
2. กลุ่มเป้าหมาย	56
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	57
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
5. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ	57
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
1. ผลการวิจัย	61
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
3. ข้อเสนอที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	68
1. สรุปผลการวิจัย	68
2. การอภิปรายผล	70
3. ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	79
ภาคผนวก ก สำเนาหนังสือแต่งตั้ง และรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	80
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
ภาคผนวก ค ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
ประวัติผู้เขียน	104

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ตารางแสดงแบบแผนการทดลองเรื่องการใช้เบียร์อรรถกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย	56
ตารางที่ 2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย	61
ตารางที่ 3	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองระยะเส้นฐานหรือก่อนทดลอง	62
ตารางที่ 4	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองระยะทดลอง	62
ตารางที่ 5	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองระยะถอดถอนหรือหลังทดลอง	63
ตารางที่ 6	การเปรียบเทียบคะแนนรวม พฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ โดยใช้เบียร์อรรถกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะถอดถอนของกลุ่มทดลอง	63
ตารางที่ 7	คะแนนรวม ค่าเฉลี่ยปริมาณการรับประทานผักและผลไม้ โดยใช้เบียร์อรรถกรควบคุมการเสริมแรงทางสังคมในระยะเส้นฐาน และระยะถอดถอนของกลุ่มทดลอง	64
ตารางที่ 8	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนการรับประทานผักและผลไม้ของกลุ่มทดลอง	66
ตารางที่ 9	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนการรับประทานผักและผลไม้ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติ Wilcoxon matched-pairs signed-rank test	66
ตารางที่ 10	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองระยะเส้นฐานหรือก่อนทดลอง	101
ตารางที่ 11	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองระยะทดลอง	102
ตารางที่ 12	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองระยะถอดถอนหรือหลังทดลอง	103

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	55
ภาพที่ 2 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยปริมาณรับประทานผักและผลไม้ในระยะสั้นฐาน ระยะทดลองและระยะถอดถอนของกลุ่มทดลอง	64